

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 09300-1/2009/13
Ljubljana, 10. 6. 2010

Odgovor Vlade Republike Slovenije na Memorandum slovenskih nevladnih organizacij

1. UVOD

Nevladne organizacije so Memorandum slovenskih nevladnih organizacij (v nadaljevanju: memorandum) pripravile na pobudo predsednika Vlade RS, izražene na srečanju 28. 12. 2008. V dokumentu so razdelile svoja stališča na dva dela. V prvem izražajo svojo pripravljenost za sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju ukrepov za hitrejši izhod iz krize, v drugem delu pa opredeljujejo pogoje za njihovo uspešno delovanje, ki naj jih uredi država. V Memorandumu so nevladne organizacije predstavile svoja stališča glede urejanja t.i. horizontalnih vprašanj razvoja nevladnega sektorja na naslednjih področjih: (1) sodelovanje nevladnih organizacij pri pripravi predpisov in izvajanju javnih storitev, (2) prostovoljstvo, (3) zaposlovalna politika, (4) financiranje in davki, (5) zakonodajni okvir. Poleg omenjenih področij sta opredeljena tudi presečna ukrepa, ki zajemata ustanovitev Sveta Vlade RS za razvoj nevladnih organizacij ter ustanovitev Urada Vlade RS za nevladne organizacije. Memorandum je bil predložen predsedniku Vlade RS februarja 2009.

Za pripravo in uskladitev odgovora Vlade RS na Memorandum je bila s sklepom zadolžena Stalna medresorska delovna skupina za usklajevanje odprtih vprašanj na področju sodelovanja Vlade RS z nevladnimi organizacijami. V medresorski delovni skupini sodelujejo predstavniki resorjev in nevladnih organizacij, vodi jo državni sekretar za nevladne organizacije v kabinetu predsednika Vlade RS g. Jožef Školč. Medresorska delovna skupina Vlade RS se je, zaradi organizacijskih in kadrovskih sprememb, prvič sestala v februarju 2010.

V odgovoru na Memorandum se Vlada RS opredeljuje do predlogov nevladnih organizacij, predvsem pa izraža dodatno zavezo za pripravo sistemskih ukrepov, s katerimi bo spodbudila razvoj nevladnega sektorja ter civilnega dialoga v Sloveniji.

2. OPREDELITEV VLADE RS DO PREDLAGANIH UKREPOV NEVLADNIH ORGANIZACIJ IZRAŽENIH V MEMORANDUMU

Vlada RS se pridružuje v Memorandumu izraženi trditvi, da je »delovanje nevladnega sektorja eden temeljnih pogojev uveljavljanja načel pluralnosti in demokracije kot tudi trajnostno naravnane družbenega razvoja, porasta družbene blaginje, dviganja kakovosti življenja in zagotavljanja socialne varnosti«.

V tej luči Vlada RS pozdravlja pripravljenost nevladnih organizacij za njihovo sodelovanje pri izvajanju ukrepov, ki tudi lahko prispevajo k hitrejšemu izhodu Slovenije iz gospodarske krize na področjih, izpostavljenih v Memorandumu in sicer:

- pri neformalnem usposabljanju in zagotavljanju učinkovite delovne sile;
- pri racionalizaciji javne porabe;
- pri zmanjševanju brezposelnosti, vzdrževanju aktivne delovne sile ter večji socialni vključenosti iskalcev zaposlitve;
- pri oblikovanju kakovostnih in družbeno sprejemljivih javnih politik in predpisov;
- pri spodbujanju različnih oblik solidarnosti.

Ob zavedanju, da se nevladne organizacije pri svojem delu soočajo s številnimi težavami in z namenom, da dosežemo boljše izkoriščenost potencialov nevladnega sektorja, je Vlada RS natančno preučila ukrepe nevladnih organizacij in se, pri uresničevanju podanih predlogov, zavzema za nadaljevanje dialoga z nevladnimi organizacijami.

Pri tem Vlada RS v zvezi z izraženimi potrebnimi ukrepi zavzema naslednja stališča:

(AD vključevanje nevladnih organizacij)

- v zvezi s podeljevanjem javnih pooblastil v skladu z 121. členom Ustave RS si bo Vlada RS, v procesih sprejemanja zakonodaje, prizadevala za prenos javnih pooblastil tudi na nevladne organizacije na vseh tistih področjih in ravneh, kjer so te lahko uspešnejše in učinkovitejše. S tem namenom Vlada RS zavezuje resorje, da v postopkih priprave oziroma spreminjanja zakonodaje, posebej preučijo možnosti za izvajanje javnih pooblastil v okviru nevladnih organizacij in sprejmejo potrebne ukrepe za prenos;
- v zvezi s predlogom, da se predpiše vključevanje javnosti v oblikovanje javnih politik in predpisov, je bil v letu 2009 sprejet normativni okvir za izvedbo omenjenega ukrepa. Tako je bila novembra 2009 v Državnem zboru Republike Slovenije sprejeta Resolucija o normativni dejavnosti, ki uvaja obvezno sodelovanje in posvetovanje z zainteresirano javnostjo pri pripravi predpisov ter minimalni časovni okvir (30 – 60 dni) določen za sodelovanje z javnostjo. Z Resolucijo se je vlada zavezala, da bo v praksi izvajala presojo posledic predpisov ter odpravljala administrativne ovire. Določbe Resolucije so konkretizirane s spremembami Poslovnika Vlade RS in spremljajočimi navodili za njegovo izvajanje, ki so bila na vladi potrjena v aprilu 2010. Z namenom učinkovitejšega

uvajanja zavez Resolucije in spodbujanja uveljavljanja načel vključujočega upravljanja, že potekajo prva usposabljanja javnih uslužbencev za izvajanje presoj posledic predpisov. Dodatno je v pripravi tudi projekt za usposabljanje javnih uslužbencev za boljše upravljanje in izvajanje posvetovalnih procesov. K povečani transparentnosti priprave predpisov ter lažjemu vključevanju nevladnih organizacij v pripravo predpisov, bo pomembno prispeval tudi projekt informacijske podpore postopkov priprave predpisov (IPP), ki se je pričel izvajati aprila 2010. Z uvedbo informacijske podpore priprave predpisov bo preko spletnega pod-portala E-demokracija (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/edemokracija.euprava>) omogočeno objavljanje predlogov predpisov v različnih fazah njihove priprave, zagotovljena pa so tudi orodja za sodelovanje zainteresiranih javnosti. Z omenjenim pod-portalom je ustvarjena enotna programska podpora za pripravljavce, javnosti pa je omogočen preprost spletni dostop za aktivno sodelovanje in spremljanje priprave predpisov ter zakonodajnih predlogov;

- glede vključevanja nevladnih organizacij v pripravo politik in predpisov Vlada RS poziva resorje, da jih v pripravo vključijo v čim zgodnejši fazi. Še posebej to velja za tiste politike in predpise, ki neposredno zadevajo nevladne organizacije kot predmet urejanja ali izvajalke ukrepov.
- z namenom spodbujanja aktivnejšega sodelovanja med resorji in nevladnimi organizacijami, po zgledu Ministrstva za okolje in prostor, Vlada RS poziva resorje k določitvi kontaktnih oseb za sodelovanje z nevladnimi organizacijami;
- glede predloga o vključevanju predstavnikov nevladnih organizacij v Ekonomsko-socialni sveta RS (ESS), bo Vlada RS v dogovoru s socialnimi partnerji posebej preučila možnosti sodelovanja nevladnih organizacij v Ekonomsko-socialnem svetu;
- glede vključevanja predstavnikov javnosti v komisije, ki odločajo o dodelitvi javnih sredstev na podlagi razpisov in javnih naročil, Vlada RS, z namenom zagotavljanja večje transparentnosti dodeljevanja javnih sredstev, predlaga resorjem, da smiselno upoštevajo predlog nevladnih organizacij pri imenovanju strokovnih komisij. Pri tem resorji sledijo načelu, da pri sestavi komisij ne nastanejo okoliščine konflikta interesov;

(AD prostovoljstvo)

- v zvezi z ureditvijo prostovoljnega dela se Vlada RS zaveda nujnosti sistemske ureditve, zato pripravlja predlog Zakona o prostovoljnem delu, ki bo vladi predložen do septembra 2010. Izhodišče priprave Zakona predstavlja predlog Zakona o prostovoljskem delu, ki so ga pripravile nevladne organizacije. Za pripravo zakona je na Ministrstvu za javno upravo imenovana medresorska delovna skupina, v kateri sodelujejo tudi predstavniki nevladnih organizacij. Pri tem Vlada

RS ugotavlja, da resorno ministrstvo v postopku priprave osnutka Zakona o prostovoljnem delu, že upošteva predloge podane v okviru Memoranduma;

(AD zaposlovalna politika)

- glede predlaganih ukrepov za ohranjanje in povečevanje zaposlovanja v nevladnem sektorju, bo Vlada RS nadaljevala s spodbujanjem zaposlovanja v nevladnem sektorju predvsem v okviru programov javnih del, programa spodbujanja zaposlovanja dolgotrajno brezposelnih oseb ter programa samozaposlovanja. V okviru omenjenih programov je bil v letih 2008 in 2009 dosežen pomemben napredek na področju zaposlovanja v nevladnem sektorju. Tako je bilo leta 2008 v izvajanje programov javnih del vključenih 338 nevladnih organizacij oziroma 42 % vseh izvajalcev programov javnih del v letu 2008 (809 izvajalcev). V izvajanje programov javnih del, ki so se izvajali v nevladnih organizacijah pa je bilo leta 2008 vključenih okvirno 700 brezposelnih oseb oziroma 18 % vseh vključenih oseb na letni ravni (3.936 oseb). V letu 2009 je bilo v izvajanje programov javnih del vključenih 323 nevladnih organizacij oziroma 36 % vseh izvajalcev programov javnih del v letu 2009 (894 izvajalcev). V izvajanje programov javnih del, ki so jih izvajale nevladne organizacije je bilo tako v tem letu vključenih okvirno 750 brezposelnih oseb oziroma 18 % vseh vključenih oseb (4.188 oseb). V okviru programa samozaposlovanja je bilo v letu 2009 subvencioniranih približno 200 samozaposlitev samostojnih kulturnih delavcev, medtem ko bo v okviru programa Spodbujanje zaposlovanja dolgotrajno brezposelnih oseb, v letu 2010 predvidoma podprtih dodatnih 70 zaposlitev (večinoma nevladnih organizacij);
- v zvezi z dodatnimi ukrepi, ki jih predlagajo nevladne organizacije, Vlada RS poziva Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, da preuči predlagane ukrepe ter jih smiselno upošteva pri oblikovanju novih ukrepov Aktivne politike zaposlovanja;
- v zvezi s predlogi za spodbujanje socialnega podjetništva je Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve že v letu 2009 objavilo razpis za »Spodbujanje razvoja socialnega podjetništva«, v okviru katerega bo za eno leto zaposlenih 50 težje zaposljivih oseb, v okviru vodenja in izvajanja projektov pa za obdobje od leta 2010-2011 še dodatnih 20. Vlada RS si bo še naprej prizadevala za zakonsko ureditev področja socialnega podjetništva in aktivno sodelovala pri pripravi Zakona o socialnem podjetništvu, katerega predlagatelj je Državni zbor RS. Za pripravo presoje ustreznosti pripravljenih sistemskih rešitev, je bila pri OECD naročena študija *Izboljšanje socialne vključenosti na lokalni ravni z razvojem socialnega podjetništva*;
- Vlada RS poziva resorje, da z dodatnimi ukrepi v okviru obstoječih politik in možnosti namenijo višji delež sredstev programskemu financiranju nevladnih organizacij, ki izvajajo javno-koristne naloge in s tem omogočijo sofinanciranje zaposlitev v nevladnih organizacijah;

- pri pripravi dopolnitev zakonodaje s področja zavodov oziroma negospodarskih javnih služb bo Vlada RS smiselno vgradila določbe, ki bodo omogočale prenos javnih nalog na NVO in tako prispevala k večji možnosti zaposlovanja v NVO sektorju;

(AD financiranje in davki)

- v zvezi s predlogi na področju davkov se Vlada RS zaveda, da je za nadaljnji razvoj nevladnih organizacij pomembno zagotoviti ugodno podporno okolje, vključno z ustrežno davčno obravnavo nevladnih organizacij, njihovih aktivnosti in dohodkov oseb, ki sodelujejo pri njihovem delu, pri čemer pa je treba upoštevati celovitost davčnega sistema in zagotavljanje osnovnih funkcij le-tega. V tej luči Vlada RS izraža pripravljenost, da ponovno preuči veljavne rešitve v davčnem sistemu in predlagane nove ukrepe ter jih na primeren način upošteva ob pripravi sprememb področnih predpisov. Ob tem je potrebno omeniti, da so bile določene spremembe dosežene že v času od predložitve Memoranduma do danes, kot na primer sprememba Pravilnika o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti, v skladu s katero se namenska javna sredstva ne štejejo več kot dohodki iz opravljanja pridobitne dejavnosti;
- v zvezi s predlogi na področju financiranja Vlada RS izraža pripravljenost, da se ob zagotovitvi ustreznega pravnega okvira, sredstva v višini neizkoriščenega dela donacij iz naslova namenitve dela dohodnine za donacije, določijo kot namenska sredstva za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij. V ta namen bo Vlada RS v letu 2010 podprla pripravo zakonskih podlag za določitev namenskih sredstev in prednostnih področij financiranja. Ministrstvo za javno upravo bo pristopilo k pripravi predlaganega;
- v zvezi z zagotavljanjem predplačil za projekte nevladnih organizacij Vlada RS ugotavlja, da je bilo omenjeno za izvajanje projektov, ki so sofinancirani s sredstvi Evropskih strukturnih skladov, omogočeno s spremembo in dopolnitvijo Pravilnika o postopkih za izvrševanju proračuna (Ur.l. RS, št. 50/2007, 61/2008 in 114/2007-ZIPS0809 in 99/2009-ZIPRS1011). Dodatno bo predlog preučen ob spremembah zakonodaje, ki ureja omenjeno področje;
- glede upoštevanja DDV kot upravičenega stroška pri črpanju sredstev iz Evropskega socialnega sklada Vlada RS ugotavlja, da je bil predlog uresničen v letu 2009;

(AD zakonodajni okvir)

- glede zakonodajnega okvira Vlada RS podpira predlog nevladnih organizacij za poenotenje definicije nevladne organizacije ter uskladitvijo statusne in področne zakonodaje, ki ureja delovanje nevladnih organizacij. V zvezi z omenjenim

izpostavlja predvsem potrebo po enoznačni opredelitvi delovanja nevladnih organizacij v javnem interesu. Glede na podani predlog Vlada RS poziva nevladne organizacije, da pripravijo predlog definicije delovanja v javnem interesu. Na podlagi predloženih predlogov bodo opredeljene nadaljnje rešitve v okviru področne medresorske delovne skupine za sistemsko pravni okvir;

- Vlada RS zavezuje Ministrstvo za javno upravo, da nato pristopi k urejanju delovanja nevladnih organizacij v javnem interesu;

(AD presečni ukrepi)

- v zvezi s presečnimi ukrepi Vlada RS ne podpira ustanovitve novih organov in posvetovalnih teles na področju sodelovanja z nevladnimi organizacijami, saj ocenjuje, da je z ustanovitvijo Stalne medresorske delovne skupine Vlade RS ter oblikovanjem Službe za nevladne organizacije v okviru Ministrstva za javno upravo, vzpostavljen ustrezen institucionalni okvir za pripravo sistemskih in drugih nalog povezanih z razvojem nevladnega sektorja.

Vlada RS se zahvaljuje nevladnim organizacijam za podane pobude in se zavezuje, da bo delovala v smeri uresničevanja zgoraj navedenih zavez in krepila dialog z nevladnimi organizacijami za ureditev sistemskih vprašanj.

mag. Helena KAMNAR
GENERALNA SEKRETARKA